

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT GOSPODARKI, SKARBU PAŃSTWA I PRYWATYZACJI

KGP.410.001.09.2017

Nr ewid. 36/2017/P/17/001/KGP

Informacja
o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2016 r.
w części 64 – Główny Urząd Miar

Warszawa maj 2017 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja
o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2016 r.
w części 64 – Główny Urząd Miar**

Dyrektor Departamentu Gospodarki, Skarbu
Państwa i Prywatyzacji

Sławomir Grzelak

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 19.05. 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Wprowadzenie	4
II. Ocena kontrolowanej działalności.....	6
1. Ocena ogólna	6
2. Uwagi i wnioski.....	6
III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa	8
1. Dochody budżetowe	8
2. Wydatki budżetu państwa i efekty rzeczowe działalności.....	9
3. Sprawozdania.....	12
IV. Ustalenia innych kontroli	13
V. Informacje dodatkowe	14
Załączniki	15

I. Wprowadzenie

Dysponentem głównym części 64 budżetu państwa jest Prezes Głównego Urzędu Miar. W części 64 – Główny Urząd Miar jest 12 dysponentów III stopnia (Dyrektor Generalny GUM, dziewięciu dyrektorów Okręgowych Urzędów Miar i dwóch dyrektorów Okręgowych Urzędów Probierczych).

Podstawowe zadania dysponenta części 64 – Główny Urząd Miar dotyczyły wykonywania działań z dziedziny metrologii, badania i oznaczania cechami probierczymi wyrobów z metali szlachetnych oraz nadzoru nad obrotem tymi wyrobami, a także wykonywania czynności z zakresu kas rejestrujących. W budżecie państwa w układzie zadaniowym Prezes GUM realizował podzadanie nr 6.1.7 – *Wykonywanie czynności z dziedziny metrologii, probiernictwa i kas rejestrujących*, w ramach zadania nr 6.1 – *Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz funkcji państwa nr 6 – Polityka gospodarcza kraju*.

Dysponent części 64 – Główny Urząd Miar sprawował nadzór i kontrolę wynikającą z:

- ustawy z dnia 11 maja 2001 r. – Prawo o miarach¹,
- ustawy z dnia 1 kwietnia 2011 r. – Prawo probiercze²,
- ustawy z dnia 10 grudnia 2003 r. o czasie urzędowym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej³,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. – o systemie tachografów cyfrowych⁴,
- ustawy z dnia 6 września 2001 r. o towarach paczkowanych⁵.

Celem kontroli była ocena wykonania *ustawy budżetowej na rok 2016*⁶ w części 64 – GUM.

Zakres kontroli obejmował:

- analizę porównawczą danych ujętych w rocznych sprawozdaniach budżetowych Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych za lata 2015 i 2016,
- wykonanie wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2016 oraz sprawozdań za IV kwartał 2016 r. w zakresie operacji finansowych,
- nadzór i kontrolę sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷.

Struktura organizacyjna administracji miar i administracji probierczej w Polsce, podlegająca Prezesowi Głównego Urzędu Miar (GUM), obejmuje Główny Urząd Miar (centrala z siedzibą w Warszawie), dziewięć okręgowych urzędów miar (dalej także: OUM), 58 obwodowych urzędów miar (dalej także: ObUM) oraz dwa okręgowe urzędy probiercze (dalej także: OUP).

W 2016 r. w części 64 – GUM zrealizowane zostały dochody w wysokości 76 232,0 tys. zł (0,02% łącznych dochodów budżetu państwa) oraz wydatki w kwocie 137 531,3 tys. zł (0,04% łącznych wydatków budżetu państwa).

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸.

¹ Dz. U. z 2016 r. poz. 884, ze zm.

² Dz. U. Nr 92, poz. 529, ze zm.

³ Dz. U. z 2004 r. Nr 16, poz. 144.

⁴ Dz. U. Nr 180, poz. 1494, ze zm.

⁵ Dz. U. z 2015 r. poz. 1161.

⁶ Ustawa budżetowa na rok 2016 z dnia 25 lutego 2016 r. (Dz. U. poz. 278, ze zm.). Dalej: *ustawa budżetowa*.

⁷ Dz. U. z 2016 r. poz. 1870. Dalej: *ufp*.

⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

W 2016 r. NIK przeprowadziła także w Głównym Urzędzie Miar kontrolę „Wycena i windykacja należności niepodatkowych Skarbu Państwa⁹. Ustalenia tej kontroli zostały przedstawione szerzej w pkt IV *Ustalenia innych kontroli*.

---

⁹ Kontrola P/16/012; wystąpienie pokontrolne z dnia 21 grudnia 2017 r., znak KGP.410.011.03.2016.

II. Ocena kontrolowanej działalności

1. Ocena ogólna¹⁰

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2016 r. w części 64 – Główny Urząd Miar.

W wyniku kontroli 4,9% zrealizowanych w części 64 – GUM wydatków budżetu państwa stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że w rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele prowadzonej działalności zaplanowane w układzie zadaniowym wydatków oraz w planie działalności GUM. Prezes Urzędu rzetelnie, zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w części 64 – GUM.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzania rocznych, łącznych sprawozdań za 2016 r. przez dysponenta części 64 – Główny Urząd Miar i sprawozdań jednostkowych centrali GUM:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz
- w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2016 r., tj. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 64 – Główny Urząd Miar na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponentów III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 64 – Główny Urząd Miar przedstawiona została w załączniku nr 4 do niniejszej *Informacji*.

2. Uwagi i wnioski

W wyniku kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r. w części 64 – Główny Urząd Miar Najwyższa Izba Kontroli, wobec niestwierdzenia nieprawidłowości, nie sformułowała wniosków pokontrolnych. NIK przedstawiła uwagi dotyczące określenia sposobu realizacji zakupów majątkowych dla OUM i OUP

¹⁰ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla oceny negatywnej, stosuje się ocenę opisową.

w zakresie informatyzacji, działań podjętych w celu zintegrowania systemów finansowo-księgowych oraz oświadczenia o stanie kontroli zarządczej za 2016 r.¹¹

---

¹¹ Uwagi przedstawione w dalszej części Informacji: w ramach Pkt III.2.1. pod tytułem *Wydatki majątkowe* i w Pkt V. *Informacje dodatkowe*.

III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa

1. Dochody budżetowe

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r., kontrola dochodów budżetowych w części 64 – Główny Urząd Miar została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Zrealizowane dochody budżetowe w cz. 64 – GUM wyniosły 76 232,0 tys. zł i były wyższe o 19,4% od planowanych w ustawie budżetowej na rok 2016 w kwocie 63 849,0 tys. zł, a także o 1 094 tys. zł wyższe (o 1,5%) niż w 2015 r. (75 138 tys. zł).

Dochody zrealizowano w dziale 750 Administracja publiczna, w rozdziale 75001 Urzędy naczelných i centralnych organów administracji rządowej – w kwocie 10 536,2 tys. zł (13,8%) i w rozdziale 75007 Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej – w kwocie 65 695,8 tys. zł (86,2%). Wyższa realizacja dochodów była wynikiem większej od planowanej liczby przyrządów zgłoszonych do legalizacji pierwotnej i ponownej, a także sztuk wyrobów zgłaszanych do badania i oznaczenia cechami probierczymi oraz zwiększenia liczby wzorcowanych ciśnieniomierzy, przyrządów do pomiaru temperatury, długości, kąta, masy oraz wielkości elektrycznych.

Na koniec 2016 r. w części 64 – Główny Urząd Miar pozostały do zapłaty należności (w całości zaległe) w kwocie 8 708,1 tys. zł, z tego: w rozdziale 75001 – *Urzędy naczelných i centralnych organów administracji rządowej* – 1 463,8 tys. zł (16,8%) i w rozdziale 75007 – *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej* – 7 244,3 tys. zł (83,2%). Należności GUM w porównaniu do roku 2015 były wyższe o 264,1 tys. zł, tj. o 3,1%. Przyczyną ich wzrostu była m.in. realizacja wniosków pokontrolnych NIK (opisanych w rozdziale IV Informacji) i związane z tym wystawianie not księgowych na podstawie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

Należności na koniec 2016 r. wystąpiły głównie z tytułów opłat za czynności urzędowe, wykonywane przez organy administracji miar, administracji probierczej i podległe im urzędy, określone w ustawie Prawo o miarach, Prawo probiercze, przepisach wykonawczych oraz wynikające z wykonywania zadań przewidzianych w innych ustawach:

- w rozdziale 75001 – *Urzędy naczelných i centralnych organów administracji rządowej*: § 0690 – *Wpływy z różnych opłat* (1 008,1 tys. zł, tj. 68,9%), § 0910 – *Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat* (372,6 tys. zł, tj. 25,5%);
- w rozdziale 75007 – *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej*: § 0690 – *Wpływy z różnych opłat* (6 060,4 tys. zł, tj. 83,7%), § 0910 *Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułów podatków i opłat* (680,5 tys. zł, tj. 9,4%), § 0830 – *Wpływy z usług* (207,2 tys. zł, tj. 2,9%).

W 2016 r. żadne należności nie uległy przedawnieniu. Urząd nie dokonywał umorzeń, zaniechań i odroczeń poboru należności oraz rozkładania na raty spłaty należności z tytułu opłat.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące dochodów budżetowych w części 64 – Główny Urząd Miar zostały przedstawione w tabeli, stanowiącej załącznik 1 do niniejszej *Informacji*.

2. Wydatki budżetu państwa i efekty rzeczowe działalności

2.1. Wydatki budżetu państwa

Wydatki budżetu państwa w części 64 – GUM zostały zrealizowane w kwocie 137 531,3 tys. zł, co stanowiło 99,9% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2015 nastąpił wzrost wydatków o 5 175,1 tys. zł, tj. o 4,6%.

Wydatki zrealizowano w trzech grupach ekonomicznych: *Wydatki bieżące jednostek budżetowych* (127 764,1 tys. zł), *Wydatki majątkowe* (9 325,8 tys. zł), i *Świadczenia na rzecz osób fizycznych* (441,4 tys. zł).

Wydatki bieżące jednostek budżetowych

Dominującą pozycję (69,8%) w strukturze wydatków bieżących jednostek budżetowych stanowiły wynagrodzenia, zrealizowane w wysokości 89 162,9 tys. zł. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło w 2016 r. 4 732,6 zł i było o 288,4 zł, tj. o 6,5% wyższe niż w roku 2015.

Według rocznego sprawozdania Rb-70 przeciętne zatrudnienie (w przeliczeniu na pełne etaty) w 2016 r. w części 64 – Główny Urząd Miar wyniosło 1 570 osób i było większe w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2015 r. o 5 osób. W GUM zatrudnienie wyniosło 315 osób i było niższe o cztery osoby, a w podległych jednostkach wyniosło 1 255 osób i było wyższe o dziewięć osób.

Wydatki bieżące pozapłacowe (38 601,2 tys. zł, tj. 28,1% wydatków ogółem) przeznaczono na zakup materiałów i wyposażenia (4 226,8 tys. zł, tj. 3,1% wydatków) oraz zakup usług pozostałych (34 374,4 tys. zł, tj. 25,0% wydatków ogółem).

Wydatki majątkowe

W ustawie budżetowej zaplanowano dla GUM wydatki majątkowe na kwotę 9 333,0 tys. zł, z tego: w rozdziale 75001 – *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* – 5 964 tys. zł i w rozdziale 75007 – *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji* – 3 369 tys. zł. W ciągu roku, decyzją Prezesa GUM, zmieniono plan wydatków majątkowych poprzez przesunięcie kwoty 2 069,5 tys. zł z rozdziału 75001 – *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* do rozdziału 75007 – *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej* – na zakup sprzętu teleinformatycznego. Zdaniem NIK określenie sposobu realizacji zakupów majątkowych dla OUM i OUP w zakresie informatyzacji w znacznej kwocie 2 069,5 tys. zł dopiero u progu IV kwartału¹² wskazuje na przewlekłość procesu decyzyjnego.

Zrealizowane wydatki majątkowe (9 325,8 tys. zł) stanowiły 99,8% planu po zmianach i były wyższe o 33,5% od wykonania w 2015 r. (6 984,7 tys. zł). Wydatki w rozdziale 75001 – *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* (3 364,4 tys. zł) stanowiły 36,1%, a w rozdziale 75007 – *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej* (5 961,4 tys. zł) – 63,9% ogólnej kwoty wydatków majątkowych.

Zakupy były zgodne z planem wydatków. Zakupiono m.in. stanowisko do badania wodomierzy i przetworników przepływu do ciepłomierzy, analizatora sieci do 3 GHz, przyrządy pomiarowe parametrów powierzchni, (profilometr stykowy, laser trackera), licznik do badania instalacji pomiarowych do piwa i brzezki piwnej wraz z elementami przyłączeniowymi, chromatograf gazowy do analizy gazu

¹² Decyzja Nr 7/BB Prezesa Głównego Urzędu Miar z dnia 21 września 2016 r w sprawie przeniesienia planowanych wydatków budżetowych w 2016 r.

ziemnego wraz z montażem, instalacją i uruchomieniem, sprzęt komputerowy. Wydatki poprawnie zaklasyfikowano do właściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej¹³.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych

Wydatki w grupie *Świadczenia na rzecz osób fizycznych* zrealizowano w 99,7% planu po zmianach. Dotyczyły głównie wydatków wynikających z przepisów bhp i na świadczenia przysługujące mianowanym urzędnikom państwowym w razie rozwiązania stosunku pracy. Wydatki te były wyższe o 11,8% w stosunku do roku poprzedniego.

***

GUM był beneficjentem dziesięciu projektów realizowanych w 2016 r. w ramach programów: Europejski Program Badań Metrologicznych EMRP¹⁴ i Europejski Program na Rzecz Innowacji i Badań w Metrologii EMPIR¹⁵. Środki na projekty w wysokości 421,7 tys. zł z rezerwy celowej budżetu państwa przekazał Minister Finansów na podstawie 20 decyzji. Środki zostały wykorzystane w wysokości 355,9 tys. zł (84,4%). Niewykorzystanie kwoty 65,8 tys. zł wynikało z mniejszej niż szacowano liczby godzin przeznaczonych na prace nad projektami, rabatu udzielonego przez dostawcę urządzeń pomiarowych, mniejszej niż planowano liczby uczestników spotkań, rozliczeń dewizowych diet i niższych od prognozowanych cen hoteli. Wydatki zrealizował GUM¹⁶ zgodnie z wnioskami o uruchomienie rezerwy celowej oraz decyzjami Ministra Finansów w sprawie zmian w budżecie państwa na 2016 r. Wydatki poniesiono w terminach wynikających z umów o dofinansowanie.

W 2016 roku plan wydatków GUM został zwiększony z rezerwy celowej o 38,2 tys. zł oraz o 68,7 tys. zł, na podstawie dwóch decyzji Ministra Finansów. Środki te zostały przeznaczone odpowiednio: na sfinansowanie dodatków służby cywilnej oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego (wraz z pochodnymi) dla 3 urzędników służby cywilnej mianowanych z dniem 1 grudnia 2015 r., zatrudnionych w GUM, Okręgowym Urzędzie Probierczym w Warszawie i Okręgowym Urzędzie Miar w Krakowie oraz odprawy emerytalnej dla osoby odwołanej z kierowniczego stanowiska państwowego. Z powyższych środków nie wykorzystano kwoty 5,2 tys. zł dotyczącej wynagrodzenia i pochodnych dla urzędników mianowanych, ponieważ jeden z pracowników przeniósł się do innego urzędu i kwota ta nie została wypłacona.

Wynik badania wydatków

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 6 761,0 tys. zł, stanowiącą 4,9% wydatków w części 64 – Główny Urząd Miar. Doboru próby wydatków dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających pozapłacowemu wydatkom budżetowym oraz wydatkom powyżej 500 zł dysponenta III stopnia (w centrali GUM). Próba została wylosowana metodą monetarną¹⁷. Badaniem objęto 46 zapisów księgowych na kwotę ogółem 3 514,8 tys. zł, w tym w grupie wydatków majątkowych 16 zapisów na kwotę 1 923,9 tys. zł oraz w grupie wydatków bieżących pozapłacowych 30 zapisów na kwotę 1 590,9 tys. zł. Próba wydatków dobranych celowo, ze względu na największe kwoty, wyniosła 3 346,2 tys. zł.

¹³ Wydatki zakwalifikowano do: § 6050 Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych, § 6060 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych, § 6580 Wydatki inwestycyjne dotyczące obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek budżetowych.

¹⁴ EMRP – *European Metrology Research Programme*.

¹⁵ EMPIR – *European Metrology Programme for Innovation and Research*.

¹⁶ W dziale 750 – Administracja publiczna, rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej, § 4171 – Wynagrodzenia bezosobowe, § 4211 – Zakup materiałów i wyposażenia, § 4301 – Zakup usług pozostałych, § 4421 – Podróże służbowe zagraniczne.

¹⁷ Metoda monetarna polega na losowaniu operacji z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości transakcji (ang. *Monetary Unit Sampling* - MUS).

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. W powyższej próbie wydatków, badanej pod kątem prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych¹⁸, nie stwierdzono nieprawidłowości.

W wyniku analizy trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, przeprowadzonych w trybie przetargu nieograniczonego¹⁹ na łączną kwotę 1 176,8 tys. zł wydatków finansowanych z budżetu państwa Głównego Urzędu Miar, nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych.

Zobowiązania w części 64 – GUM na koniec 2016 r. wyniosły 7 472,3 tys. zł i były wyższe o 6,7% od stanu na koniec 2015 r. (7 004,7 tys. zł). Główną pozycję (5 802,0 tys. zł) stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Na koniec roku budżetowego nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatków budżetowych w części 64 – Główny Urząd Miar zostały przedstawione w załączniku nr 2, a dotyczące zatrudnienia – w załączniku nr 3 do niniejszej *Informacji*.

2.2. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

GUM w 2016 r. realizował podzadanie nr 6.1.7 – Wykonywanie czynności z dziedziny metrologii, probiernictwa i kas rejestrujących, w ramach zadania nr 6.1 – Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz funkcji państwa nr 6 – Polityka gospodarcza kraju. Monitoring mierników prowadzony był systematycznie, na podstawie rzetelnych źródeł danych (m.in. księgi rachunkowe, system informatyczny, informacje komórek organizacyjnych właściwych dla realizacji działań objętych miernikami).

Wykonanie zadań określonych w Planie działalności GUM na rok 2016 przyniosło wymierne efekty rzeczowe prowadzonej działalności. Wyznaczony cel²⁰, mierzony za pomocą miernika „Liczba czynności z dziedziny metrologii, probiernictwa i kas rejestrujących/liczba zgłoszonych czynności z dziedziny metrologii, probiernictwa i kas rejestrujących”, został zrealizowany na poziomie 98,8%.

W działaniu 6.1.7.1 – *Wykonywanie działań z dziedziny metrologii* przyjęto miernik „Liczba wykonanych czynności z dziedziny metrologii/liczba czynności z dziedziny metrologii zgłoszonych do wykonania”. Spośród 7 471 835 czynności zgłoszonych do wykonania zrealizowano 7 313 306, tj. 97,9%. Według planu liczba zgłoszonych czynności miała wynosić 1 348 972 a zrealizowanych 1 344 396 tj. 99,7%.

W działaniu 6.1.7.2 – *Badanie i oznaczanie cechami probierczymi wyrobów z metali szlachetnych oraz nadzór nad obrotem tymi wyrobami* określono miernik „Liczba wyrobów z metali szlachetnych zbadanych i oznaczonych cechami probierczymi/liczba wyrobów z metali szlachetnych zgłoszonych do badania i oznaczania cechami probierczymi”. Spośród 5 263 659 wyrobów zgłoszonych do badań i oznaczeń wykonano 5 263 659, tj. 100%. Wartość tego miernika została zaplanowana na poziomie 100% (liczby wyrobów zgłoszonych do badań i oznaczeń oraz wyrobów zbadanych i oznaczonych były jednakowe i wynosiły po 4 700 000).

¹⁸ Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, ze zm.

¹⁹ Postępowania dotyczyły: dostawy wraz z montażem, instalacją i uruchomieniem stanowiska do badania trwałości wodomierzy i przetworników przepływu do ciepłomierzy do wody (633,9 tys. zł - § 6060), dostawy laser trackera (383,1 tys. zł - § 6060), dostawy licznika do badania instalacji do piwa i brzożki piwnej wraz z elementami przyłączeniowymi (159,8 tys. zł - § 6060).

²⁰ Zapewnienie jednolitości miar i wymaganej dokładności pomiarów w RP w powiązaniu z międzynarodowym systemem miar, a także ochrona interesów obywateli w zakresie miar i zapewnienie bezpieczeństwa obrotu wyrobami z metali szlachetnych oraz ochrony interesów fiskalnych państwa.

W działaniu 6.1.7.3 – *Wykonywanie czynności z zakresu kas rejestrujących* określono miernik „liczba kas rejestrujących które zostały poddane badaniom/liczba kas rejestrujących zgłoszonych do wykonywania badań”. Spośród 55 kas zgłoszonych do badań wykonano 46 badań tj. 83,6%. Według planu liczba kas zgłoszonych do badań miała wynieść 35 a poddanych badaniom – 34 tj. 97,1%.

Wartość mierników monitorowano kwartalnie, na podstawie danych gromadzonych przez właściwe komórki organizacyjne. Dane były dostępne i wiarygodne. Dysponent części 64 – Główny Urząd Miar sprawował nadzór i kontrolę efektywności i skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów, zgodnie z art. 175 ust. 1 pkt 4 *ufp*.

W celu właściwego wykonania zadań ustawowych dysponent części 64 – Główny Urząd Miar budżetu państwa dokonał w 2016 r. celowych zakupów środków trwałych i wyposażenia, zrealizował inwestycje, remonty i modernizacje budynków i pomieszczeń, przeprowadził specjalistyczne szkolenia dla pracowników, współpracował z organizacjami międzynarodowymi. Uzyskano zamierzone efekty rzeczowe.

3. Sprawozdania

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2016 r. przez dysponenta części 64 – Główny Urząd Miar i sprawozdań jednostkowych dysponenta III stopnia, tj. centrali GUM:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1)

oraz

- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2016 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 64 – Główny Urząd Miar na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponentów trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

IV. Ustalenia innych kontroli

Najwyższa Izba Kontroli²¹ przeprowadziła w GUM w 2016 r. kontrolę P/16/012 *Wycena i windykacja należności niepodatkowych Skarbu Państwa*. NIK oceniła pozytywnie stosowane w GUM procedury dotyczące windykacji należności. Natomiast negatywnie oceniła brak nadzoru Prezesa GUM w latach 2007-2015 nad działaniami windykacyjnymi podejmowanymi przez Okręgowy Urząd Miar w Bydgoszczy (Obwodowy Urząd Miar w Toruniu) w sprawie należności od jednego podmiotu produkującego urządzenia pomiarowe. Dochodzenie należności od tej spółki podjęto z opóźnieniem, co doprowadziło do powstania zaległości stanowiącej blisko 50% wszystkich zaległości w części 64 – Główny Urząd Miar na koniec 2015 r. Zaległości spółki wzrastały corocznie od 2004 r. (888 tys. zł) i na dzień 30 września 2016 r. wynosiły 4 186,4 tys. zł. Dopiero we wrześniu 2016 roku – w trakcie kontroli NIK – Prezes GUM skierował do prokuratury zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przeciwko interesom majątkowym wierzycieli²². O zaistniałej sytuacji Prezes GUM nie informował ministra właściwego ds. gospodarki.

Ponadto NIK oceniła negatywnie brak działań Prezesa GUM w związku z niestosowaniem art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych²³. Przepis ten stanowi, że wierzycielowi, od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, przysługuje od dłużnika – bez wezwania – równowartość kwoty 40 euro. Brak ustalenia przez GUM oraz dochodzenia w okresie od 28 kwietnia 2013 r. do dnia 12 lutego 2016 r. tych należności stanowi naruszenie art. 42 ust. 5 ufp, zgodnie z którym jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalenia przypadających im należności pieniężnych. Na dzień 30 września 2016 r. wartość przypisu należności z tego tytułu wynosiła 461,3 tys. zł (wg wystawionych not odsetkowych), a saldo należności niezapłaconych – 161,3 tys. zł. W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 21 grudnia 2016 r. NIK wniosła o wzmocnienie mechanizmów kontroli zarządczej w obszarach windykacji należności Skarbu Państwa zagrożonych systemowym ryzykiem ich nieściągalności oraz egzekwowanie należności z tytułu przepisów ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

²¹ Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.

²² „Kto, w razie grożącej mu niewypłacalności lub upadłości, udaremnia lub uszczupla zaspokojenie swojego wierzyciela przez to, że usuwa, ukrywa, zbywa, darowuje, niszczy, rzeczywiście lub pozornie uszkadza składniki swojego majątku (...); „(...) kto będąc dłużnikiem kilku wierzycieli doprowadza do swojej upadłości lub niewypłacalności (...)” – przestępstwa określone w art. 301 § 2 i art. 300 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137, ze zm.).

²³ Dz. U. z 2016 r. poz. 684. Dalej także: *tzh*.

V. Informacje dodatkowe

Wystąpienie pokontrolne po kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r. w części 64 – GUM zostało wystosowane w dniu 18 kwietnia 2017 r.

Przedstawione w wystąpieniu uwagi dotyczyły:

- przewlekłości procesu decyzyjnego w zakresie zmiany planu wydatków majątkowych, w wyniku czego dokonano przesunięcia kwoty 2 069,5 tys. zł na zakup sprzętu teleinformatycznego z centrali do jednostek terenowych dopiero 21 września 2016 r.;
- niewystarczających działań podjętych w celu wyeliminowania ryzyka niewykrycia i nieskorygowania błędów w sprawozdawczości łącznej, wynikającej z ewidencji księgowej prowadzonej w jednostkach podległych w odrębnych systemach finansowo-księgowych;
- nie podania, w oświadczeniu o stanie kontroli zarządczej, czy i jakie konkretne działania podjęto w 2016 r. w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zwłaszcza w zakresie wyeliminowania stwierdzonych braków. W oświadczeniu tym Prezes GUM uznał, że w 2016 r. funkcjonowała ona w ograniczonym zakresie z powodu braku strategicznego planowania działalności GUM.

W odpowiedzi z dnia 28 kwietnia 2017 r. Prezes GUM nie wniósł zastrzeżeń do wystąpienia i poinformował że zawarte w nim ustalenia wykorzystane zostaną przy bieżącej realizacji zadań w zakresie objętym kontrolą. Jednocześnie podniósł, że w p.II2 oświadczenia o stanie kontroli zarządczej zostały opisane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej. Działania te, zdaniem Prezesa GUM, rozpoczęte już w 2016 roku, dotyczyły w szczególności przygotowania Planu działań administracji miar i administracji probierczej oraz powołania Konsultacyjnych Zespołów Metrologicznych.

NIK nie kwestionowała w wystąpieniu faktu przedstawienia w oświadczeniu o stanie kontroli zarządczej planowanych działań (punkt 2 Dział II), natomiast zwróciła uwagę, że nie zawarto w tym oświadczeniu informacji o podjętych konkretnych działaniach. Opis tych działań, które zostały podjęte i na które wskazał Prezes GUM w odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne a wcześniej w trakcie kontroli, powinien także zostać ujęty w wypełnionym formularzu oświadczenia o stanie kontroli zarządczej za rok 2016 (punkt 2 Dział III).

Załączniki

Załącznik 1. Dochody budżetowe w części 64– Główny Urząd Miar

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem część 64 – GUM	75 137,5	63 849,0	76 232,0	101,5	119,4
1.	Dział 750 Administracja publiczna	75 137,5	63 849,0	76 232,0	101,5	119,4
1.1	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	11 894,6	8 632,0	10 536,2	88,6	122,1
1.1.1.	§ 0690 Wpływy z różnych opłat	7 369,1	4 695,0	5 858,5	79,5	124,8
1.1.2.	§ 0830 Wpływy z usług	4 380,3	3 879,0	4 452,6	101,6	114,8
1.2	Rozdział 75007 Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej	63 242,9	55 217,0	65 695,8	103,9	118,9
1.2.1.	§ 0690 Wpływy z różnych opłat	47 720,7	41 514,0	50 417,1	105,6	121,4
1.2.2.	§ 0830 Wpływy z usług	15 051,4	13 415,0	14 270,0	94,8	106,4
1.2.4	§ 0970 Wpływy z różnych dochodów	66,1	-	585,6	885,9	-

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2016, znowelizowana 26 października i 22 grudnia 2016 r.

Załącznik 2. Wydatki budżetu państwa w części 64 – Główny Urząd Miar

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część 64, w tym:	131 487,5	137 134,0	137 662,6	137 531,3	104,6	100,3	99,9
1.	Dział 750 Administracja publiczna	131 485,5	137 130,0	137 658,6	137 527,3	104,6	100,3	99,9
	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej, z tego:	41 231,0	39 793,0	37 115,9	37 003,4	89,7	93,0	99,7
1.1.	§ 3020 Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	82,2	60,0	114,0	112,9	137,3	188,2	99,0
1.1.1.	§ 4000 Grupa wydatków bieżących jednostki	0	4 732,0	3 586,0	0	-	-	-
1.1.2.	§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 933,9	1 960,0	2 052,7	2 043,1	105,6	104,2	99,5
1.1.3.	§ 4020 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	17 691,7	18 916,0	19 039,1	19 034,4	107,6	100,6	99,9
1.1.4.	§ 4040 Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4 134,3	4 897,0	4 134,8	4 132,2	106,7	84,4	100,0
1.1.5.	§ 4110 Składki na ubezpieczenie społeczne	3 362,9	3 564,0	3 625,3	3 624,9	107,8	101,8	99,9
1.1.6.	§ 6060 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	1 600,6	5 605,0	3 042,3	3 041,0	190,0	54,3	99,9
1.1.7.	Rozdział 75007 Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej	90 254,5	97 337,0	100 542,7	100 523,9	111,4	103,3	99,9
1.2.	§ 4000 Grupa wydatków bieżących jednostki	0	7 464,0	9 083,2	0	-	-	-
1.2.1.	§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników	9 223,4	10 677,0	10 013,3	10 013,2	108,6	93,8	100,0
1.2.2.	§ 4020 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	49 171,3	52 728,0	52 660,0	52 659,9	107,1	99,9	100,0
1.2.3.	§ 4040 Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4 122,9	4 897,0	4 117,4	4 117,4	99,9	84,1	100,0
1.2.4.	§ 4110 Składki na ubezpieczenie społeczne	10 328,0	11 060,0	10 897,3	10 897,2	105,5	98,5	100,0
1.2.5.	§ 4210 Zakup materiałów i wyposażenia	2 954,3	0	0	3 211,0	108,7	-	-
1.2.6.	§ 4260 Zakup energii	2 275,8	0	0	2 310,9	101,5	-	-
1.2.7.	§ 4260 Zakup energii	2 275,8	0	0	2 310,9	101,5	-	-
1.2.8.	§ 6060 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	1 956,2	2 660,0	5 237,4	5 226,8	267,2	196,5	99,8
1.2.9.	Dział 752 Obrona narodowa	2,0	4,0	4,0	4,0	200,0	100,0	100,0
2.	Rozdział 75212 Pozostałe wydatki obronne	2,0	4,0	4,0	4,0	200,0	100,0	100,0
2.1.	§ 4550 Szkolenia członków korpusu służby cywilnej	2,0	4,0	4,0	4,0	200,0	100,0	100,0
2.2.								

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2016, znowelizowana 26 października i 26 grudnia 2016 r.

Załącznik 3. Zatrudnienie i wynagrodzenia w części 64 – Główny Urząd Miar

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2015			Wykonanie 2016			
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
		osób ¹⁾	tys. zł	zł	osób ¹⁾	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem	1 565,0	83 461,7	4 444,2	1 570,0	89 162,9	4 732,6	106,5
	wg statusu zatrudnienia ²⁾ w tym:							
	01	238,0	11 536,8	4 039,5	239,0	12 330,1	4 299,2	106,4
	02	3,0	390,4	10 844,4	3,0	484,3	13 452,8	124,1
	03	1 324,0	71 534,5	4 502,4	1 328,0	76 348,5	4 790,1	106,4
1.	dział 750 Administracja publiczna	1 565,0	83 461,7	4 444,2	1 570,0	89 162,9	4 732,6	106,5
1.1.	rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	319,0	20 944,2	5 471,3	315,0	22 372,4	5 918,6	108,2
	status zatrudnienia							
	01	39,0	1 650,2	3 526,1	38,0	1 666,8	3 655,2	103,7
	02	3,0	390,4	10 844,4	3,0	484,3	13 452,8	124,1
	03	277,0	18 903,6	5 687,0	274,0	20 221,3	6 150,0	108,1
1.2.	rozdział 75007 Jednostki terenowe podległe naczelny i centralnym organom administracji rządowej	1 246,0	62 517,5	4 181,2	1 255,0	66 790,5	4 435,0	106,1
	status zatrudnienia							
	01	199	9 886,6	4 140,1	201,0	10 663,3	4 420,9	106,8
	03	1 047,0	52 630,9	4 189,1	1 054,0	56 127,2	4 437,6	105,9

¹⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

²⁾ Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (01osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń, 02- osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe, 03 – członkowie korpusu służby cywilnej)

Załącznik 4. Kalkulacja oceny ogólnej w części 64 – Główny Urząd Miar

Oceny wykonania budżetu w części 64 – Główny Urząd Miar dokonano stosując kryteria²⁴ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2016 roku²⁵.

Dochody²⁶: 76 232,0 tys. zł

Wydatki: 137 531,3 tys. zł

Łączna kwota G: 137 531,3 tys. zł

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 1,0$

Nieprawidłowości w wydatkach: nie stwierdzono

Ocena cząstkowa wydatków: pozytywna (5)

Wynik końcowy Wk: $5 \times 1 = 5$

²⁴ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

²⁵ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>

²⁶ W GUM wykonanie dochodów nie było badane. W częściach budżetu państwa, w których zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa nie są badane dochody, nie dokonuje się oceny cząstkowej dla dochodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględnia się kwoty dochodów.

Załącznik 5. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Wiceprezes Rady Ministrów - Minister Rozwoju i Finansów
6. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
7. Rzecznik Praw Obywatelskich
8. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
9. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
10. Sejmowa Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej
11. Sejmowa Komisja Gospodarki i Rozwoju
12. Prezes Głównego Urzędu Miar
13. Biuro Analiz i Dokumentacji Kancelarii Senatu
14. Biuro Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu
15. Biblioteka Sejmowa
16. Krajowa Szkoła Administracji Publicznej